

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/15/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2516203608
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2516203608.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlaticy Javorovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Terézie Mecelovej v spore žalobkyne: D. Y., rod. D., nar. XX. S. XXXX, trvalo bytom T. XXX/X, G., zastúpenej splnomocnenkyňou: RS legal s. r. o., Žilinská cesta 130, 921 01 Piešťany, IČO: 36 864 358, proti žalovaným: 1. C. X., nar. XX. C. XXXX, trvalo bytom J. s. č. XXXX, 2. I. J., rod. J., nar. XX. V. XXXX, trvalo bytom Y. M. XXX, prechodne bytom Y., ul. O. XXX/XX C, zastúpená advokátkou: JUDr. Jana Obertová, Pribinova 22, 920 01 Hlohovec, IČO: 50285041, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a o určenie práva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 8. januára 2018 č. k. 31C/22/2017-224, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.
- II. Žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalobu zamietol; II. žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 137 písm. c/ a § 470 ods. 1 CSP (zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov).

Vecne dôvodil, že žalobkyňa sa žalobou doručenou Okresnému súdu Piešťany dňa 27.6.2016, v spojení s jej opravou z 30.6.2016, postúpenou Okresnému súdu Trnava dňa 18.9.2017, domáhala proti žalovaným I. určenia, že kúpna zmluva uzavretá dňa 17.9.2014 medzi žalovaným 1/ ako predávajúcim a žalovanou 2/ ako kupujúcou, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX kat. úz. Y. pod parc. č. 1776 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 26 m², pod parc. č. 1777 záhrady vo výmere 219 m², pod parc. č. 1779 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 271 m², pod parc. č. 1780/1 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 87 m², pod parc. č. 1780/2 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 84 m² a pod parc. č. 1797/2 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 32 m², rodinný dom č.s. XXX na parc. 1779 a rozostavanú autoklapiarsku dielňu na parc. č. 1780/2 a nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX parc. č. 1797/1 zast. plochy a nádvoria vo výmere 111 m² (ďalej aj "predmetné nehnuteľnosti") v podiele 1, je neplatná. Taktiež sa domáhala II. určenia, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX kat. úz. Y. pod parc. č. 1776 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 26 m², pod parc. č. 1777 záhrady vo výmere 219 m², pod parc. č. 1779 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 271 m², pod parc. č. 1780/1 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 87 m², pod parc. č. 1780/2 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 84 m² a pod parc. č. 1797/2 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 32 m², rodinný dom č.s. XXX na parc. 1779 a rozostavanú autoklapiarsku dielňu na parc. č. 1780/2 a nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX parc. č. 1797/1 zast. plochy a nádvoria vo výmere 111 m² v podiele 1/2 patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov žalobkyne a žalovaného 1/.

Ďalej uviedol, že preukázanie, že žalobca má naliehavý právny záujem na žalovanom určení je základným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby a jeho existenciu skúma súd skôr, než preskúma

žalobu po vecnej stránke. V súlade s uvedeným ešte predtým, ako by posudzoval vec čo do jej merita, zaoberal sa vhl'adom na to, že vo veci ide o určovací žalobu, tým, či v danej veci má žalobkyňa na ňou požadovaných určeníach naliehavý právny záujem, pričom dospel k tomu, že naliehavý právny záujem na strane žalobkyne daný nie je a žalobu je potrebné z uvedeného dôvodu zamietnuť.

Vychádzal zo zisteného skutkového stavu, podľa ktorého z výpisu z LV č. XXXX pre k.ú. Y. z 11.9.2003 vyplýva, že k danému dňu boli ako vlastníci predmetných nehnuteľností zapísaní žalobkyňa a žalovaný 1/ v podiele 1/1, a z výpisu z LV č. XXXX pre k.ú. Y. z 21.11.2003 vyplýva, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX pre k.ú. Y. boli v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov žalobkyne a žalovaného 1/ (správne boli zapísané v katastri nehnuteľností v prospech žalovaného 1/) v podiele 1. Darovacou zmluvou zo 14.10.2003 žalobkyňa a žalovaný 1/ darovali C. X., nar. X.XX.XXXX, predmetné nehnuteľnosti. Kúpnu zmluvou z 22.10.2013 (správne 22.10.2003) C. X., nar. X.XX.XXXX, predala predmetné nehnuteľnosti žalovanému 1/. Následne žalovaný 1/ kúpnu zmluvou zo 17.9.2014 previedol predmetné nehnuteľnosti na žalovanú 2/, ktorá sa dosiaľ nestala vlastníčkou predmetných nehnuteľností, nakoľko z výpisu z LV č. XXXX pre k.ú. Y. z 23.6.2016 a z výpisu z LV č. XXXX pre k.ú. Y. z 23.6.2016 vyplýva, že k danému dňu je ako výlučný vlastník (resp. spoluvlastník v podiele 1 pri nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX) zapísaný žalovaný 1/, pričom v poznámke je na oboch listoch vlastníctva uvedené pod P 319/2014 nariadenie predbežného opatrenia na základe uznesenia OS v Piešťanoch č. 12C/311/2014-34 z 24.10.2014, ktorým sa zakazuje nakladať s nehnuteľnosťami, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 19.11.2014. Listami z 28.4.2016 sa žalobkyňa dovoľavala voči žalovaným 1/ a 2/ neplatnosti právneho úkonu - kúpnej zmluvy zo 17.9.2014. Zo zoznamu živých spisov Okresného súdu Piešťany vyplýva, že ku dňu 28.6.2016 bolo na danom súde pod sp. zn. 6C/352/2014 vedené konanie o vyporiadanie BSM, kde ako navrhovateľka vystupuje žalobkyňa a ako odporca žalovaný 1/. Uznesením Okresného súdu Piešťany č.k. 12C/311/2014-34 z 24.10.2014 bolo žalovanému 1/ zakázané nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci súdneho konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Právna zástupkyňa žalobkyne na pojednávaní dňa 8.1.2017 (správne 8.1.2018) uviedla, že na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6C/352/2014 beží konanie o vyporiadanie BSM medzi žalobkyňou a žalovaným 1/. V rámci konania boli nehnuteľnosti, ktorých sa týka toto konanie, zahrnuté žalobkyňou do masy BSM, žalobkyňa je v konaní navrhovateľkou. Konanie o vyporiadanie BSM na Okresnom súde Piešťany je prerušené práve kvôli tomuto konaniu, keď Okresný súd Piešťany nevedel posúdiť, či nehnuteľnosti spadajú do BSM ako predbežnú otázku, keďže sa týka i práv žalovanej 2/. Navrhla, aby bol pripojený spis Okresného súdu Piešťany sp. zn. 6C/352/2014, nakoľko táto žaloba bola podávaná na základe poučenia tohto súdu. Uviedla, že postavenie žalobkyne bude ovplyvnené rozhodnutím v tejto veci a súčasne od rozhodnutia tejto veci je závislé aj katastrálne konanie o kúpnej zmluve uzatvorenej medzi žalovanými. Prebiehajú tiež dve konania, ktoré sú prerušené do skončenia tohto konania, a to konanie o vyporiadanie BSM a o vydanie bezdôvodného obohatenia pod sp. zn. 11C/68/2017, kde rozhodnutie v tejto veci by mohlo viesť k zmiernemu vyriešeniu týchto konaní. K naliehavému právnomu záujmu uviedla, že je jednoznačne daný tak ako žalobkyňu odkázal na samostatné konanie Okresný súd Piešťany a i keď súd jeho právnym názorom viazaný nie je, v prípade ak zamietne žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu a Okresný súd Piešťany naďalej zotrúva na svojom právnom názore a bude odmietať vo veci konať, kde sú potom práva žalobkyne, domôcť sa ochrany jej práva. Naliehavý právny záujem je daný aj z toho dôvodu, že v prípade ak by žalobkyňa žiadala prikázať nehnuteľnosť do jej vlastníctva a keby sa tak stalo, stala by sa vlastníčkou na základe rozhodnutia, ako by sa k tomu postavil kataster nehnuteľností, keďže by mal právoplatné rozhodnutie, že žalobkyňa je vlastníčka, ale zároveň kúpnu zmluvu, ktorú by mal vkladovať, pretože predbežné opatrenie by stratilo účinnosť. Žalobkyňa by určite nesúhlasila so zahrnutím iba kúpnej ceny do predmetu vyporiadania, nakoľko táto je podľa nej neadekvátna, aby nehnuteľnosť mohla byť predmetom vyporiadania je tak pre žalobkyňu nevyhnutné, aby bolo určené, že kúpna zmluva, ktorú žalovaní uzavreli je neplatná. Súd nemôže rozhodovať o námietke relatívnej neplatnosti bez všetkých účastníkov daného úkonu, a to preto, že účastníčkou kúpnej zmluvy bola aj žalovaná 2/, ktorá však nie je účastníkom konania o vyporiadanie BSM. Ak by súd rozhodoval o neplatnosti kúpnej zmluvy ako predbežnej otázke bez účasti žalovanej 2/, odoprel by jej tým jej ústavou garantované práva, keďže účastníkmi sporového konania musia byť všetci tí, ktorí vyplývajú z hmotnoprávných predpisov, v tomto prípade účastníci právneho úkonu. Žalovaní sa k otázke naliehavého právneho záujmu na strane žalobkyne nevyjadřili.

Súd prvej inštancie vo veci nevykonal dokazovanie ďalšími, sporovými stranami v podaniach navrhnutými početnými dôkazmi, nakoľko nešlo o dôkazy týkajúce sa otázky naliehavého právneho záujmu, a pre rozhodnutie vo veci by tak tieto dôkazy nemali relevanciu. Rovnako nevykonal žalobkyňou navrhované pripojenie spisu Okresného súdu Piešťany sp. zn. 6C/352/2014, nakoľko bolo nesporné, že

predmetné nehnuteľnosti, ktorých sa týka táto žaloba, sú predmetom vypořádania BSM na Okresnom súde Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/352/2014, pričom pre súd nie je v tomto konaní potrebné zisťovať právny názor Okresného súdu Piešťany, ktorý pre tunajší súd nie je záväzný, a teda vykonanie tohto dôkazu by nebolo hospodárne a nemalo by vplyv na právne posúdenie veci súdom.

V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáha určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou malo byť prevedené vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam na žalovanú 2/, taktiež sa domáha určenia, že predmetné nehnuteľnosti patria do BSM žalobkyne a žalovaného 1/. Žalobkyňa sa súčasne domáha vypořádania predmetných nehnuteľností v konaní o vypořádanie BSM vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6C/352/2014.

Súd prvej inštancie dôvodil, že pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva, či sa ním môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 98/2004 (na ktorý poukázal aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj "NS SR") sp. zn. 1Cdo 91/2006, a ktorý opätovne pripomenul v uznesení sp. zn. 3 Cdo 36/2007) uviedol, že ak právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky. Stav ohrozenia práva žalobcu alebo neistota v jeho právnom postavení sa samotným vyriešením tejto (iba predbežnej) otázky definitívne neodstráni, želaný stav sa dosiahne až určením, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo (povinnosť). V už spomenutom rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 91/2006 NS SR dodal, že nedostatok naliehavého právneho záujmu "predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstať a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu". Existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení skúma súd zo zákona v každom štádiu konania. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Preukazovať existenciu naliehavého právneho záujmu je nevyhnutné aj pri žalobách týkajúcich sa určenia relatívnej neplatnosti právneho úkonu (viď napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 247/2006 z 27.3.2008). Zákon pre to, aby nastali účinky tzv. relatívnej neplatnosti právneho úkonu neustanovuje žiadnu formu dovolania sa tejto neplatnosti. Možno tak urobiť i žalobou (vzájomnou žalobou) podanou na súde alebo námietkou v rámci obrany proti uplatnenému právu (nároku) v konaní pred súdom. Otázku relatívnej neplatnosti je možné v občianskom súdnom konaní vždy riešiť ako otázku predbežnú (uznesenie NS SR z 20. 10. 2010 sp. zn. 4 Cdo 136/2009). Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia (viď napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 247/2006 z 27.3.2008). V danom prípade je zrejmé, že v prejednávanej veci je cieľom tejto žaloby vyriešiť určitú predbežnú otázku za účelom následného pokračovania v súdnom konaní o vypořádanie BSM vedenom na Okresnom súde Piešťany, ktoré konanie je prerušené do skončenia tohto konania. Ani požadovaným určením by sa tak uspokojivo neodstránila neistota daného právneho vzťahu, bolo by nevyhnutné pokračovať v konaní o vypořádanie BSM, v ktorom konaní by sa až s konečnou platnosťou právne vzťahy vyriešili definitívne. Na základe vyššie uvedeného dospel súd k záveru, že otázku neplatnosti právneho úkonu, predmetnej kúpnej zmluvy, je možné riešiť ako prejudiciálnu otázku v rámci uvedeného konania o vypořádanie BSM žalobkyne a žalovaného 1/ (obdobne i v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 11C/68/2017, ako i v konaní katastrálnom), pričom predmetom vypořádania v rámci konania o vypořádanie BSM môže byť bez akýchkoľvek prekážok nielen hodnota predmetných nehnuteľností, ale i samotné nehnuteľnosti, nakoľko ako vlastník predmetných nehnuteľností je v katastri nehnuteľností stále evidovaný žalovaný 1/ a žalovaná 2/ má vo veci len práva záväzkovoprávneho, nie vecnopprávneho charakteru, nakoľko vlastníčkou nehnuteľností sa dosiaľ nestala. Súd prvej inštancie mal za to, že pre rýchlosť a hospodárnosť súdnych konaní je nevyhnutné nevytvárať ďalšie na základnú vec nadväzujúce konania, ak ide o otázky, ktoré je možné vyriešiť v pôvodnom konaní ako otázku prejudiciálnu, čo je podľa názoru súdu v danom prípade naplnené. Uvedené platí aj vo vzťahu k druhému navrhovanému určovaciemu výroku týkajúcej sa určenia, že predmetné nehnuteľnosti patria do BSM, keď otázku spoločného vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam je potrebné riešiť v rámci konania o vypořádanie BSM a má povahu len predbežnej otázky vo vzťahu k vypořádaniu BSM (obdobne pozri aj rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 460/2013, či rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 8Co/265/2015 z 30.11.2015).

K námietke žalobkyne, že Okresný súd Piešťany ju odkázal na samostatné konanie, nakoľko otázku platnosti kúpnej zmluvy nie je možné riešiť v konaní o vypořádanie BSM ako otázku prejudiciálnu, keď riešenie tejto otázky sa dotýka aj kupujúcej z kúpnej zmluvy - žalovanej 2/, ktorá nie je účastníčkou

konania, súd prvej inštancie uviedol, že s týmto právnym názorom sa nestotožňuje, poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej aj "NS ČR") sp. zn. 21 Cdo 679/2001, v ktorom súd vyslovil názor, že „ak súd posudzuje (ne)platnosť právneho úkonu ako otázku predbežnú, rieši ju bez zreteľa na to, kto je účastníkom tohto konania, i keby účastníkom konania nebol žiaden z účastníkov tohto právneho úkonu. S riešením (ne)platnosti právneho úkonu ako otázky predbežnej, ale zákon nespája žiadne právne následky pre účastníkov tohto právneho úkonu.“ NS ČR v rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 1827/2005 k uvedenému dodal, že opačný názor by znamenal, že "by účastníkom konania musel byť z hľadiska vecnej legitímácie nielen každý, kto je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide, alebo koho právnej sféry sa právny vzťah alebo právo týka, ale aj všetci, kto sú účastníci práva alebo právneho vzťahu riešeného ako predbežná otázka, alebo ktorých právnej sféry sa riešenie predbežnej otázky týka, hoci sa v konaní samotnom vôbec nekoná o ich právach a povinnostiach a ich účasť v konaní by bola - uvažované z pohľadu jeho výsledku - zbytočná." Obdobne dôvodí aj rozsudok NS ČR sp.zn. 21 Cdo 2770/2004 z 23.6.2005, podľa ktorého „ak ide v konaní o určenie platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu (zmluvy), môže byť žalobe vyhovie len vtedy, ak sa konania zúčastňujú (na strane žalobcu alebo žalovaného) všetci účastníci napádaného právneho úkonu (zmluvy), poprípade ich právni nástupcovia. Naopak, ak rieši súd platnosť právneho úkonu (zmluvy) ako otázku predbežnú, môže si záver o tom urobiť aj v prípade, že účastníkom konania nie je žiadny z účastníkov tohto právneho úkonu." Pri posudzovaní platnosti zmluvy ako otázky prejudiciálnej, riešenie tejto otázky nie je poňaté do výroku rozsudku, a teda ani v prípade dospenia k záveru o neplatnosti zmluvy by nedošlo k rozhodnutiu majúcemu právne následky pre subjekt, ktorý nie je stranou sporu.

Otázku neplatnosti právneho úkonu - predmetnej kúpnej zmluvy, ako i to čo všetko bude predmetom vyporiadania BSM tak vyrieši súd v konaní o vyporiadanie BSM, ako otázku predbežnú, a to i bez účasti žalovanej 2/. Pri riešení predbežnej otázky v konaní o vyporiadanie BSM nie je pritom podstatné, že žalovaná 2/ by nebola účastníkom tohto konania (obdobne pozri rozhodnutie Okresného súdu Topoľčany č.k. 6C/425/2013-160 z 5.11.2014, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/4/2015 z 25.3.2015). V konaniach o vyporiadanie BSM bežne dochádza k posudzovaniu relatívnej či absolútnej neplatnosti uskutočnených právnych úkonov majúcich vplyv na rozsah BSM (napr. rozhodnutie Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 16C/51/2014 z 20.5.2016). Podmienkou vysporiadania vecí v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je to, že v čase rozhodnutia súdu existujú, a že v čase zániku BSM tvorili jeho súčasť. Ak jeden z bývalých manželov nakladal s vecami v rozpore so zákonom, nemožno k jeho protiprávnemu úkonu (ak je absolútne neplatný alebo ak bola riadne doručená námietka relatívnej neplatnosti) prihliadať a vec je potrebné zahrnúť do vysporiadania a spravidla mu ju prikázať (porovnaj Rozsudok NS ČR sp.zn. 22 Cdo 3110/2010 z 22.8.2011).

K argumentu žalobkyne, že naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy je daný aj z dôvodu budúceho možného zápisu do katastra nehnuteľností, súd uviedol, že otázku platnosti, či neplatnosti kúpnej zmluvy môže ako predbežnú otázku posúdiť i samotný kataster nehnuteľností disponujúci odbornými zamestnancami so znalosťami potrebnými na vyriešenie tejto otázky (poukázal na článok Mgr. Ondreja Halamu v najpravo.sk publikovaný dňa 18.1.2018 pod názvom „Sporné“ predbežné otázky vo vkladovom konaní), a to bezpochýb po skončení konania o vyporiadanie BSM (do skončenia ktorého katastrálne konanie na základe predbežného opatrenia nepokračuje), kedy mu bude doručené i jednoznačné rozhodnutie súdu vo veci vyporiadania BSM na zápis záznamom. V každom prípade naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy v tomto smere nemôže byť v súčasnosti na strane žalobkyne daný, keďže sama nie je účastníčkou katastrálneho konania.

K tvrdeniu žalobkyne, že na podanie samostatnej určovacej žaloby bola odkázaná Okresným súdom Piešťany v konaní o vyporiadanie BSM, pričom ak tento súd po zamietnutí tejto žaloby odmietne vec riešiť a rozhodnúť, kde sú potom práva žalobkyne, domôcť sa ochrany jej práva, súd uviedol, že právnym názorom iného súdu nie je zo zásady viazaný, pričom na základe už uvedených dôvodov má za to, že rozhodovať o mase BSM je potrebné priamo v konaní o vyporiadanie BSM, kde je potrebné prípadné v konaní vyvstávajúce súvisiace otázky riešiť ako otázky prejudiciálne, prípadne za určitých okolností podľa posúdenia daného súdu prípadným medzitimným rozsudkom. Okresný súd Piešťany viazaný zásadou zákazu denegatio iustitiae je povinný rozhodnúť o celej žalobe, pričom žalobkyňa má vždy možnosť podať proti jeho rozhodnutiu odvolanie, a preto nie je nútená podať samostatnú určovaciu žalobu (obdobne pozri rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/594/2014 z 27.7.2015).

V časti o trovách konania svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP, vecne dôvodil plným úspechom žalovaných v spore.

2. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala včas odvolanie žalobkyňa, s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Právne svoje odvolanie odôvodnila ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, teda že súd prvej inštancie rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Dôvodila, že právny názor súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je nesprávny, pretože je v rozpore s doterajšou súdnou praxou pri posudzovaní splnenia podmienok naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe. Základnou podmienkou, resp. všeobecným predpokladom preukázania naliehavého právneho záujmu žalobcu je preukázanie, že vyhovujúci rozsudok bude pre neho po právnej stránke významný, čiže užitočný, aby mal pre neho zmysel. Doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby vychádza z toho, že žalobca má naliehavý právny záujem vtedy, ak k porušeniu jeho práva zatiaľ nedošlo, avšak jeho právo je neisté alebo ohrozené. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je vtedy, ak vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie mal za preukázané, že:

- konanie o vyporiadanie BSM na OS Piešťany vedené pod sp. zn. 6C/352/2014 bolo prerušené až do právoplatného skončenia tohto konania z dôvodu potreby súdneho rozhodnutia ohľadom platnosti kúpnej zmluvy uzavretej žalovaným 1/ so žalovanou 2/ dňa 17.9.2014, ktorú OS Piešťany odmietol posúdiť ako predbežnú otázku z dôvodu, že posúdenie platnosti tejto zmluvy sa dotýka aj práv tretej osoby, ktorá nie je účastníkom konania o vyporiadanie BSM;

- vkladové konanie na Okresnom úrade Piešťany, katastrálny odbor, o povolenie vkladu vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy zo 17.9.2014, bolo prerušené na základe uznesenia Okresného súdu Piešťany č. k. 12C/311/2014 z 24.10.2014, ktorým súd nariadil predbežné opatrenie a zakázal žalovanému 1/ nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami až do právoplatného rozhodnutia súdu o vyporiadaní BSM;

- na OS Piešťany prebieha pod sp. zn. 11C/68/2017 aj konanie vedené proti žalovanej 2/, v ktorom sa žalobkyňa domáha proti žalovanej 2/ vydania bezdôvodného obohatenia na tom skutkovom základe, že žalovaná 2/ spolu so svojou rodinou užíva predmetné nehnuteľnosti, ktorých je žalobkyňa bezpodielovou spoluvlastníčkou, bez právneho dôvodu. Toto konanie bolo rovnako prerušené až do právoplatného skončenia tohto konania.

Z uvedených skutočností, ktoré mal súd preukázané vyplýva, že prebiehajú dve súdne konania, ktoré sú prerušené až do právoplatného skončenia tohto konania, pretože výsledok týchto súdnych sporov závisí od posúdenia, či kúpna zmluva uzavretá dňa 17.9.2014 je alebo nie je platná. Rovnako katastrálne konanie o povolenie vkladu vlastníckeho práva v prospech

žalovanej 2/ je prerušené a aj výsledok tohto konania je závislý od rozhodnutia súdu, či kúpna zmluva uzavretá dňa 17.9.2014 je alebo nie je platná. Je teda nepochybné, že právne postavenie žalobkyne ako spoluvlastníčky predmetných nehnuteľností a jej právna istota, že jej práva budú posudzované v súlade s tým, že je spoluvlastníčkou predmetných nehnuteľností, závisí od právoplatného rozhodnutia súdu, ktorým bude deklarovaná platnosť, resp. neplatnosť kúpnej zmluvy.

Je pravdou, že v oboch súdnych konaniach si otázku platnosti, resp. neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy môže súd posúdiť sám ako predbežnú otázku. Výsledok posúdenia v konaní o vyporiadanie BSM však nebude mať žiadne právne dôsledky pre žalovanú 2/, čo konštatuje aj súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení s poukazom na citované judikáty NS ČR (odsek 22 odôvodnenia napadnutého rozsudku), keď podľa týchto judikátov posúdenie platnosti, resp. neplatnosti právneho úkonu ako otázky predbežnej, nemá žiadne právne následky pre účastníkov tohto právneho úkonu. Navyše, súd v konaní o vyporiadanie BSM môže pri posúdení platnosti, resp. neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy ako predbežnej otázky dospieť k úplne inému záveru, ako súd pri posúdení tejto predbežnej otázky v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, pretože ako správne konštatoval súd prvej inštancie v odseku 25 odôvodnenia rozsudku, nie je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom iného súdu prvej inštancie. S poukazom na predchádzajúce tvrdenia, je potom zrejmé, že nemôže byť správny názor súdu prvej inštancie, že právna neistota žalobkyne, vyplývajúca z toho, že nie je zapísaná na liste vlastníctva ako spoluvlastník nehnuteľností, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy uzavretej dňa 17.9.2014 medzi žalovaným 1/ a žalovanou 2/, bude definitívne vyriešená v konaní o vyporiadanie BSM (odsek 20 odôvodnenia rozsudku). Tento názor súdu prvej inštancie neobstojí ani s ohľadom na prebiehajúce konanie o povolenie vkladu vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy zo dňa 17.9.2014, ktoré konanie je len prerušené a ktoré bude pokračovať po právoplatnom skončení konania o vyporiadanie BSM. Tvrdenie súdu prvej inštancie v odôvodnení rozsudku (odsek 24), že platnosť, resp. neplatnosť kúpnej zmluvy si môže ako predbežnú otázku posúdiť i samotný kataster disponujúci odbornými zamestnancami, poukazujúc na odborný článok o riešení „sporných“ predbežných otázok vo vkladovom konaní, nemá z hľadiska posúdenia naliehavosti môjho právneho záujmu na podanej žalobe

žiadnu relevanciu. Žalobkyňa sa domnieva, že takýto záver súdu prvej inštancie nemôže byť oporou pre odôvodnenie rozhodnutia zamietnuť žalobu žalobkyne pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. Práve naopak, uvedené tvrdenie súdu potvrdzuje dôvodnosť jej právnej neistoty a potrebu naliehavej ochrany jej ohrozeného práva spoluvlastníka predmetných nehnuteľností.

Je nespochybniteľné, že v okamihu právoplatného skončenia konania o vyporiadanie BSM bude katastrálny odbor povinný pokračovať v prerušenom konaní o povolenie vkladu vlastníckeho práva v prospech žalovanej 2/ na základe vkladu schopnej kúpnej zmluvy, ktorú má predloženú spolu s návrhom na vklad vlastníckeho práva. Zároveň mu bude doručený rozsudok súdu, na základe ktorého bude povinný záznamom zapísať nový vlastnícky stav na základe právoplatného rozsudku o vyporiadaní BSM, ktorý rozsudok bude nepochybne v rozpore s vkladu schopnou listinou - kúpnu zmluvou zo 17.9.2014.

Ako má v tejto situácii

zákonným spôsobom postupovať katastrálny odbor, nevyplýva jednoznačne ani z katastrálneho zákona a vykonávacej vyhlášky a určite nie je zárukou zákonnosti postupu katastrálneho odboru nejaký teoretický článok odborníka na vkladové konanie. Z uvedenej argumentácie podľa jej názoru vyplýva, že aj keď v iných prípadoch vyporiadania BSM je možné posúdiť relatívnu neplatnosť právneho úkonu týkajúceho sa spoločného majetku patriaceho do BSM ako predbežnú otázku v konaní o vyporiadanie BSM, (aj s poukazom na odcitovanú judikatúru NS SR a NS ČR), v jej prípade by to však aj naďalej znamenalo stav právnej neistoty a stav ohrozenia jej spoluvlastníckeho práva z dôvodov, ktoré uviedla. Tvrdila, že jej právne postavenie spoluvlastníčky predmetných nehnuteľností a jej práva z toho vyplývajúce sú ohrozené a neisté a právnu istotu nezíska v konaní o vyporiadanie BSM, v ktorom si súd posúdi jej právne postavenie ako predbežnú otázku. Je nevyhnutné meritórne rozhodnutie súdu, ktorým bude deklarované, že je spoluvlastníčkou predmetných nehnuteľností, pretože len takéto rozhodnutie včas doručené katastrálnemu odboru zabráni prípadnému povoleniu vkladu vlastníckeho práva v prospech žalovanej 2/ a takéto rozhodnutie môže prispieť k uzavretiu dohody so žalovanou 2/ o vydanie bezdôvodného obohatenia (takéto jednanie o dohode už začalo, no bolo prerušené.) Ako dôkaz predložila písomnú komunikáciu medzi jej právnou zástupkyňou a právnou zástupkyňou žalovanej 2/.

3. Žalovaná 2/ sa k odvolaniu žalobkyne vyjadrila tak, že navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Nesúhlasila s tvrdeniami žalobkyne v odvolaní a v plnom rozsahu sa stotožnila s právnym názorom súdu. Poukázala na skutočnosť, že žalobkyňa nesprávne uvádza v celom obsahu svojho odvolania svoje právne postavenie, nakoľko vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX k.ú. Y. nevystupuje ako spoluvlastník. K dnešnému dňu sa spoluvlastníkom nestala a na základe rozhodnutia súdu, ktorým žalobu zamietol, ani daný fakt nemožno akceptovať. Žalovaná 2/ uzavrela kúpnu zmluvu 17.9.2014 ako kupujúca so žalovaným 1/ ako predávajúcim, vzhľadom k čomu existuje právny titul nadobudnutia nehnuteľností. Voči žalovanej 2/ sa vedie konanie na OS Trnava pod sp. zn. 11C/68/2017 vo veci vydania bezdôvodného obohatenia. Rozhodnutím súdu sa žalovaná 2/ stala výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti a konanie vyššie uvedené bude zastavené, nakoľko otázka platnosti kúpnej zmluvy je vyriešená. Žalovaná 2/ má za to, že Okresný súd Trnava vo svojom odôvodnení jasne a dostatočne odôvodnil svoj názor, pre ktorý žalobu v plnom rozsahu zamietol. Vo veci vydal riadne správne rozhodnutie, vyporiadal sa s naliehavým právnym záujmom a na základe vykonaných dôkazov a judikatúry dospel k správnenému zisteniu a vec správne právne posúdil.

4. Žalovaný 1/ navrhol rovnako napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť. Dôvodil, že rozsudkom súdu prvej inštancie nebola spochybnená skutočnosť, že žalovaný 1/ previedol na žalovanú 2/ viaceré nehnuteľnosti uvedené v článku II. kúpnej zmluvy. V rozhodujúcom okamihu v čase podpísania kúpnej zmluvy bol výlučným vlastníkom nehnuteľností, čo bolo preukázané listami vlastníctva pri tvorbe zmluvy a samostatnom podpise kúpnej zmluvy v realitnej kancelárii ATIP Hlohovec, ktorá spísanie a prevod vlastníckeho práva v uvedenom čase 17.9.2014 realizovala. Zápisy vlastníctva nehnuteľností v katastri nehnuteľností sa vykonávajú na základe listiny, ktorá nepochybne preukazuje vlastnícke právo, čo žalobkyňa k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom predaja, preukázať nevie. Žalovaná 2/ kupovala nehnuteľnosť s presvedčením dobrej vôle (bona fides) a bolo by nesprávne, aby prišla o peniaze i nehnuteľnosť. Žalovaná 2/ pri podpise zmluvy prejavila svoju slobodnú vôľu kúpiť uvedené nehnuteľnosti, nakoľko finančnými prostriedkami, ktorými nehnuteľnosti zaplatila, bola nehnuteľnosť oslobodená od tiarch. Právne postavenie žalobkyne v čase predaja nehnuteľností nevyžadovalo jej účasť pri tomto právnom úkone a preto je nepochopiteľné, akého práva sa dožaduje, keď samostatným právnym úkonom sa dňa 22.10.2003 svojho práva vzdala. Je zarážajúce, že vo svojej žalobe sa domáha posúdenia vyporiadania BSM v súdnom konaní ako naliehavý

právny záujem, keď v čase podpisu kúpnej zmluvy nebola účastníčkou konania. Riešenie neplatnosti kúpnej zmluvy nič nerieši a vedie k ďalším súdnym sporom.

5. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení CSP, účinného od 1.7.2016, ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej aj „O.s.p.“), keďže podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a podľa ods. 2 vety prvej rovnakého ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie treba navzdory námietkam žalobkyne považovať za vecne správny.

Odvolací súd nemal (napriek opačnému názoru odvolateľky) dôvod nesúhlasiť s argumentáciou použitou súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia (tak ako táto - rozumej argumentácia - vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku). U dôvodov predostretých súdom prvej inštancie dostatočne jasne a i objektívne presvedčivo by tak zásadne postačovalo i len konštatovať ich správnosť a odvolať sa na ne (prvá časť ust. § 387 ods. 2 CSP), odvolací súd však aj v tejto konkrétnej veci musí urobiť zadosť tiež povinnosti vyporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá CSP) a preto, ale aj pre celkovú úplnosť nad rámec už uvedeného súdom prvej inštancie dopĺňa (§ 387 ods. 2 CSP in fine) nasledovné:

6. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody a na odôvodnenie preskúmaného rozsudku, bolo posúdiť či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne pokiaľ zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej 17.9.2014 medzi žalovaným 1/ ako predávajúcim a žalovanou 2/ ako kupujúcou o prevode predmetných nehnuteľností a určenia, že predmetné nehnuteľnosti v 1/2-ici patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“) žalobkyne a žalovaného 1/, a to pre nepreukázanie existencie naliehavého právneho záujmu na požadovaných určeníach.

7. Podľa § 80 O.s.p. (účinného do 30.6.2016) návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a) o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho), b) o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c) o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Predmetné konanie začalo za účinnosti procesnej normy - Občianskeho súdneho poriadku, pričom podľa v tom čase platného a účinného ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p., sa mohol žalobca určovacou žalobou domáhať určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, avšak len za podmienky, že existoval naliehavý právny záujem žalobcu na tomto určení. Existencia naliehavého právneho záujmu v konkrétnom prípade bola v zmysle tohto ustanovenia procesným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby.

V zmysle ustálenej súdnej judikatúry, je naliehavý právny záujem na požadovanom určení daný spravidla vtedy, ak by bez tohto určenia bolo žalobcovu právo ohrozené, alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho postavenie právne neistým. Určovacia žaloba spravidla nie je opodstatnená, čo do naliehavého právneho záujmu, v prípadoch, keď možno žalovať priamo na splnenie povinnosti. Určovacia žaloba má preventívny charakter, je opodstatnená najmä v prípadoch, keď k porušeniu práva ešte nedošlo. Avšak aj v takých prípadoch ak je už porušenie subjektívneho práva dokonané bude daný naliehavý právny záujem na určení spravidla vtedy, ak určovacia žaloba vytvorí pevný právny základ medzi stranami a tak naplní svoj preventívny charakter - zabráni ďalším prípadným sporom medzi stranami. Ak sa má určovacou žalobou, resp. určovacím výrokom súdu dosiahnuť zhoda medzi skutočným stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností, bude daný naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho

práva vždy. Naopak v prípadoch, kedy požadované určenie by malo charakter len prejudiciálnej otázky k inému sporu medzi stranami, nebude daný naliehavý právny záujem na takomto určení. Napríklad prejudiciálnou otázkou vo vzťahu k vlastníckemu právu žalobcu môže byť platnosť či neplatnosť tzv. scudzovacej zmluvy, t. j. zmluvy, ktorou sa prevádza vlastnícke právo. Ak si súd môže otázku platnosti zmluvy posúdiť prejudiciálne, nemôže túto otázku pojať do výroku svojho rozhodnutia. Ak by sa žalovalo priamo určenie vlastníckeho práva žalobcu, súd by si prejudiciálne posúdil otázku platnosti či neplatnosti zmluvy, avšak naliehavý právny záujem na samostatnom určení platnosti či neplatnosti zmluvy daný nebude.

Tolerovanú prax pred 1.7.2016 (pred účinnosťou CSP) možno demonštrovať na príklade: Zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na kupujúceho bol vykonaný na základe neplatnej zmluvy. Predávajúci mohol žalovať kupujúceho, že je vlastníkom nehnuteľnosti (žaloba na určenie práva). Prax však pripúšťala aj žalobu, že kúpna zmluva je neplatná (žaloba na určenie právnej skutočnosti). V praxi sa však žaloby na určenie právnej skutočnosti (zvyčajne) pripúšťali vo všeobecnej rovine, ak žalobca preukázal na určení právnej skutočnosti naliehavý právny záujem. (Civilný sporový poriadok, Komentár, 2016, Nakladateľství C. H. Beck, Veľké komentáre, Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol., str. 505)

S účinnosťou od 1.7.2016 O.s.p. nahradil nový procesný kódex, a to CSP.

Podľa § 137 CSP (účinného od 1.7.2016) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

Ustanovenie § 137 CSP pripúšťa možnosť podania žaloby o určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem s tým, že naliehavý právny záujem (ďalej aj „NPZ“) nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu (§ 137 písm. c/ CSP), pripúšťa tiež žalobu o určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu (§ 137 písm. d/ CSP).

Podľa požiadavky zákona právny záujem musí byť kvalifikovaný-naliehavý. Rozhodujúci je právny záujem žalobcu a nie záujem žalovaného. Zákon vyžaduje existenciu NPZ v čase rozhodovania súdu. Účelom podmienky NPZ je zabrániť vyvolávaniu zbytočných (akademických) sporov bez praktického významu pre strany sporu.

Ako už uviedol súd prvej inštancie pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ním môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie. Určovací návrh je spravidla prípustný pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci návrhu môže prívodiť zosúladienie evidovaného a právneho stavu. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 98/2004 (na ktorý poukázal aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 91/2006 a ktorý opätovne pripomenul v uznesení sp. zn. 3 Cdo 36/2007) uviedol, že ak právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky. Stav ohrozenia práva žalobcu alebo neistota v jeho právnom postavení sa samotným vyriešením tejto (iba predbežnej) otázky definitívne neodstráni; želaný stav sa dosiahne až určením, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo. V už spomenutom rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 91/2006 Najvyšší súd Slovenskej republiky dodal, že nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstáť a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu“. (porovnaj rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/112/2011 zo 6.3.2012)

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovaným 1/ a 2/ určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorú uzavreli dňa 17.9.2014, predmetom ktorej bol prevod predmetných nehnuteľností, a tiež určenia, že tieto nehnuteľnosti patria do BSM žalobkyne a žalovaného 1/, a to z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na takýchto určeníach, nakoľko otázku platnosti, resp. neplatnosti kúpnej zmluvy zo 17.9.2014 a následne otázku, či predmetné nehnuteľnosti patria do BSM žalobkyne a žalovaného 1/, môže súd posúdiť ako predbežnú otázku v konaní o vyporiadaní BSM, ktoré konanie sa vedie na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6C/352/2014. Súd prvej inštancie bol názoru, že cieľom žaloby žalobkyne je vyriešenie tejto predbežnej otázky za účelom následného pokračovania v uvedenom konaní o vyporiadaní BSM vedenom na Okresnom súde Piešťany, ktoré konanie je prerušené do skončenia tohto konania. Podľa názoru súdu prvej inštancie, ani požadovaným určením by sa uspokojivo neodstránila neistota daného právneho vzťahu a bolo by

nevyhnutné pokračovať v konaní o vyporiadanie BSM, v ktorom konaní by sa s konečnou platnosťou právne vzťahy vyriešili definitívne. S takýmito jeho závermi sa odvolací súd stotožňuje, keďže určovací žaloba nie je opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo, pokiaľ teda ide o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, je nepochybné, že táto je len otázkou predbežnou vo vzťahu k určeniu vlastníckeho práva, preto na takomto určení nemôže byť daný naliehavý právny záujem.

Čo sa týka opodstatnenosti žaloby, či v tomto konaní možno prejednať, či predmetné nehnuteľnosti patria alebo nepatria do BSM, odvolací súd dodáva nasledovné: Zmyslom a účelom konania o vyporiadanie BSM je upraviť majetkové vzťahy manželov k spoločnému majetku čo najspravodlivejšie v súlade s dobrými mravmi, so záujmami manželov a ich maloletých detí. V konaní o vyporiadanie BSM sa určuje, ktoré veci patria do masy BSM a budú predmetom vyporiadania BSM. Vyporiadanie teda nemá len kvalitatívnu stránku, t.j. usporiadanie vlastníctva k jednotlivým veciam, ale aj kvantitatívnu stránku, pri ktorej ide o hodnotové podiely. Pri vyporiadaní je preto veľmi dôležité určiť správne ceny jednotlivých vecí a hodnotu celého majetku. Konanie o vyporiadanie BSM má vlastné zásady odlišné od iných konaní pred súdom. Určovanie, či vec patrí alebo nepatrí do masy BSM, je preto potrebné ponechať na toto špecifické konanie o vyporiadanie BSM a tak v danom prípade súdu neprislúcha povinnosť rozhodnúť v inom konaní, či vec patrí alebo nepatrí do masy BSM. Sporný majetok sa bude vysporiadavať v konaní o vyporiadaní BSM, pričom účelom samostatnej právnej úpravy konania o vyporiadaní BSM je odstránenie duplicity prejednávania vecí, čo by mohlo prelomiť princíp právnej istoty a zásadu ne bis in idem. (porov. rozsudok KS v Trenčíne sp. z. 5Co/294/2018)

Ak už zaniklo bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, tak určenie, či nehnuteľnosti patria, či nepatria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, súd rieši ako predbežnú otázku v konaní o vyporiadanie BSM. (rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 27.6.2013 sp. zn. 4Co 91/2012)

Odvolací súd je názoru, že v prípade nezhody medzi manželmi o tom, či určitá vec patrí či nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nie je bez významu, či takáto sporná otázka nemôže byť riešená ako predbežná otázka vrámcami konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ak už (k danej veci) zaniklo. V konaní o vyporiadanie BSM súd najprv rieši ako predbežnú otázku, či majetkové hodnoty, ktoré strany urobili predmetom konania, skutočne do ich BSM patria, pričom ak túto otázku zodpovie kladne, prikáže ich niektorej zo strán (príp. obom do podielového spoluvlastníctva) a rozhodne o finančnej náhrade za takéto prikázanie. Z uvedeného vyplýva, že otázka bezpodielového spoluvlastníctva k určitej veci je v rámci konania o vyporiadanie BSM otázkou predbežnou pre vlastné vyporiadanie.

Odvolací súd sa preto nestotožňuje s názorom žalobkyne, že nemá inú možnosť ako docieľiť zmenu zápisu vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam v katastri nehnuteľností, keďže uvedenú zmenu (napr. aby boli obe strany spoločne alebo žalobkyňa výlučne určené spolu/vlastníkmi predmetných nehnuteľností) je možné dosiahnuť v konaní o vyporiadanie BSM.

V preskúmvanej veci sa žalobkyňa podanou žalobou (zo dňa 27.6.2016) domáhala určenia, že predmetné nehnuteľnosti patria do BSM v čase, keď už BSM strán konania zaniklo rozvodom manželstva (rozvodový rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 18.6.2013). Podľa názoru odvolacieho súdu má žalobkyňa možnosť dosiahnuť zmenu zápisu vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam v katastri nehnuteľností v konaní o vyporiadanie BSM, otázka spoločného vlastníctva k určitej veci je v rámci konania o BSM otázkou predbežnou pre vlastné vyporiadanie, na OS Piešťany je už vedené konanie o vyporiadanie BSM pod sp. zn. 6C/352/2014, predmetom ktorého sú i nehnuteľnosti, ku ktorým sa žalobkyňa domáha určenia vlastníckeho práva (určenia, že patria do BSM strán) v danej veci. Odvolací súd za tejto situácie dospel k záveru, že žaloba žalobkyne je nedôvodná, nakoľko nerieši celý obsah sporného právneho vzťahu medzi stranami. S prihľadnutím na uvedené okolnosti a najmä na to, že na súde prvej inštancie už prebieha konanie o vyporiadanie BSM, dospel aj odvolací súd k záveru, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem ani na podanej určovacej žalobe o neplatnosť kúpnej zmluvy ani na podanej určovacej žalobe o určenie, že predmetné nehnuteľnosti patria do BSM strán, obe tieto otázky bude riešiť súd ako predbežnú otázku v konaní o vyporiadanie BSM, v prípade nespokojnosti s jeho rozhodnutím môže podať žalobkyňa odvolanie a preto nebolo dôvodné podať samostatnú určovaciu žalobu.

Námietky odvolateľky o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie na základe vyššie uvedeného neboli dôvodné, rovnako nebola dôvodná ani jej námietka o rozpore právneho názoru súdu prvej inštancie o nedostatku NPZ na požadovaných určeníach s doterajšou súdnou praxou pri posudzovaní splnenia podmienok NPZ na určovacej žalobe, keď odvolateľka neoznačila konkrétne rozhodnutia, s ktorými by mal byť názor súdu prvej inštancie v rozpore a odvolací súd takýto rozpor

nezistil. Taktiež nebola dôvodnou ani námietka, že NPZ na určení neplatnosti kúpnej zmluvy a na určení, že predmetné nehnuteľnosti patria do BSM v predmetnom konaní je daný z dôvodu, že takéto rozhodnutie môže zabrániť prípadnému povoleniu vkladu vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v prospech žalovanej 2/ do katastra nehnuteľností, keď s touto otázkou sa vysporiadal už súd prvej inštancie v 24. bode odôvodnenia napadnutého rozsudku, odvolací súd sa s jeho názorom stotožňuje a v podrobnostiach naň odkazuje, vkladové konanie (ktorého žalobkyňa nie je účastníčkou) momentálne nepokračuje (je prerušené) na základe neodkladného opatrenia, a to až do času právoplatného rozhodnutia vo veci vyporiadania BSM, kedy bude príslušnému katastrálnemu odboru doručené jednoznačné rozhodnutie súdu vo veci vyporiadania BSM strán na zápis záznamom, následne bude najprv sice rozhodované o návrhu na vklad (vzhľadom na poradie doručených listín), Okresný úrad je však povinný skúmať oprávnenie prevodcu nakladať s nehnuteľnosťou a prihliadať aj na iné právne skutočnosti, ktoré by konanie o povolení vkladu mohli ovplyvniť, v tomto prípade pri skúmaní oprávnenia prevodcu nebude prihliadať len na list vlastníctva, ale aj na právoplatný rozsudok, ktorý mu bude známy, preto NPZ na požadovaných určeníach v predmetnom konaní nie je v súčasnosti na strane žalobkyne daný.

Námietky odvolateľky neboli spôsobilé spochybníť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a vecnú správnosť napadnutého rozsudku, preto odvolanie žalobkyne z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov nemožno považovať za opodstatnené.

Odvolací súd riadiaci sa vyššie uvedenými úvahami a osvojujúci si aj dôvody súdu prvej inštancie preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdil, čo sa okrem veci samej týkalo aj vecne správneho a odvolacími dôvodmi nespochybného rozhodnutia o trovách prvoinštančného konania.

Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú význam pre rozhodnutie o odvolaní (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 78/05).

8. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že procesne plne úspešným žalovaným 1/ a 2/ priznal proti žalobkyňi právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, a to z dôvodu, že strana, ktorá mala plný úspech vo veci (žalovaní 1/ a 2/), má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala (žalobkyňa), keď nevidel dôvod pre aplikáciu § 257 CSP.

9. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods.1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods.2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods.1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods.2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)